

Forhandlinger

ved

Lolland = Falsters Forstmandsforenings Møde

den 2den Oktober 1869.

Formanden aabnede Mødet, idet han gjorde Medlemmerne bekendte med forskjellige administrative Foranstaltninger og med de til Forhandling fremsførte Spørgsmaal, hvorefter han gav Ordet til Skovrider C. Schrøder i Jægersbo, der indledede Spørgsmaalet:

„Er der ikke Udsigt til Egens Forsvinden i de danske Skove? og hvad kan og bør man gjøre for at bevare den i passende Forhold til de øvrige Træsorter, navnlig til Bøgen?“ — saaledes:

At Egen mere og mere trænges tilbage af Bøgen, er ubestrideligt, og dette er ikke alene fremfaldt ved Træarternes naturlige Trang til Vexel, men ligesaameget ved Menneskets Medvirken. — Da de gamle Egeskove kom i Fred, trængte de flygttaalende Træarter frem paa den, formedelt stærk Græsning og en temmelig nøgen Skovbund, og dette blev for en stor Del Bøgen, hvor Jordbunden ikke var for bindende og fugtig, og hvor der fandtes enkelte ældre Bøge til Besaaning. — Denne Bøgens Indtrængning paa Egens gamle Omraade er jo klart paavist af C. Baupell, og hans Udtalelser herom kjendes og indrømmes vel nu af de fleste Forstmænd. At de Mænd, som i den nyere Tid have havt med Skovdrift at gjøre, mægtig have understøttet Bøgen i dens Erobringsforsøg, kan vel heller ikke bestrides, ligesaa lidt som at Forstmændenes Iver for at bringe Bøg ind i Egeskoven har Udsigt til at kjølnes. Men de danske Skove, navnlig paa Øerne, blive ved god Afgravning mere og mere stikkede til Bøg, og naar vi saa alle hjælpe dette Træ frem paa Egens Beføstning, saa har Sidstnævnte visseelig kun svage Udsigter til at bevare sin Eksistens. De kunne vel, mine Herrer! svare mig, at man ikke bringer Bøg ind i en god Egeskov for at fortrænge Egen, men meget mere for at give denne saa hellige Livsbetingelser — saa god en Fodpose — som muligt, men naar saa den Tid kommer, hvor en Skov med 180 à 200aarige

Ege og 80 à 100 aarige Bøge skal afdrives og fornyes, saa troer jeg, at det vil blive en meget svær Opgave atter at bringe Egeopvært frem her. Hvormange af vore Egestove ere ikke — og komme mere og mere — under disse Vilkaar? Maaſte bør vi da uden Modſtand følge med Strømmen og hjælpe Bøgen frem overalt paa Egens Beføſning, thi Naturens Vink bør jo aldrig overſees? Til en vis Grad bør dette viſnok ſke, men ingenlunde troer jeg, at vi rent bør opgive Henſynet til i Fremtiden at bevare god Egeſkov i Danmark. — Det kan ikke falde mig ind at angribe Bøgen, den er viſſelig det ſmukkeſte, meſt jordbundsforbedrende og lønnende danſke Skovtræ, men hvad kan ikke ogſaa Egen under gode Forhold være? Naar Vaupell med Sandhed kan regne dens aarlige Tilvært til mindſt $\frac{1}{5}$ Tomme i Gjennemſnit, og man lægger Bind paa gode, velformede Bevogningſtræer, ſaa vil en 100 à 120aarig Egeſkov allerede blive meget værd, ſaaledes ſom det har viiſt ſig i afdøde Oppermanns Skovdiſtrikt, hvor Ege af ovennævnte Alder ſkulle have været udbragte til c. 100 Rdlr. Stykket. Efter min Overbeviſning kan man under heldige Forhold ſkaffe Egen en ſtørre Gjennemſnitstilvært end $\frac{1}{5}$ Tomme aarlig, og desuden have en indbringende Mellembenyttelſe af Gjørdsfel, fornemmelig af Haſſel, under Egen. 3 Egne, hvor Gjørdsfel er ſøgt, kan en ren Egeſkov med god Haſſelunderſkov give en gjennemſnitlig Netto Indtægt, fra det 30te til det 130te Aar af 9 à 10 Rdlr. pr. Td. Land, og ſaa vil man endda have c. 40 udmærkede Ege pr. Td. Land til Hovedbenyttelſe, ligesom Jordbunden vil bevare ſin Frugtbarhed ved Haſſelens rige Løvſald.

Priſerne paa Bøgebrænde have ved det nærværende Skovbrug vel ſnareſt Udſigt til at falde; thi i Danmark vil det aldrig kunne ſvare Regning at producere Brænde til Udførsel, der til ere vore Forder for værdifulde, og Landets eget Forbrug er for ringe til at Bøgeſkovene ikke med Lethed ſkulle kunne tilfredſtille dette; derimod ſynes det, ſom om Egen i denne Retning har bedre Fremtidſudſigter, efterſom Træmaſſen heraf mere og mere indſtræktes, ſamtidig med at Forbruget af Egetræ i flere Retninger tiltager, ſaaſom til Møbler, Gulve, Paneler oſv.; godt Planketræ har nu en Værdi af c. 8 $\frac{1}{2}$ pr. Kubitfod i opſaaet Tilſtand.

Landmanden vil viſnok ligesaa vanſkeligt i mange Retninger kunne undvære de unge Riſege, der falde ved Gjennemhugningen, ſom Garverne ville kunne finde Surogater for Værken, der har været en væſentlig Indtægtskilde, og — trods ſidſte Aars ſlette Værkprifer, forhaabentlig ogſaa i Fremtiden vil blive det.

Mon det da ikke skulde være rigtigt, om vi, navnlig i dette Stift, hvor der findes saamegen Skovbund fortrinlig skiftet til Eg, holdt os lidt tilbage med at bringe den smukke, men hersefshge Bøg ind i de bedste af Egeffovene, men hellere søgte at hjælpe disse til en rigtig lun Underffov, navnlig af Hassel, dernæst tildels af Afs, Bidie osv. efter Egnens Trang? Egen vil albrig kunne følge Bøgen i Blanding af lige Alder paa en Jordbund passende for begge; har Bøgen der fast Fod, fortrænger den snart alt andet og vil da sikkert gjøre det danske Skovbrug mere ensformigt, end det er økonomisk rigtigt.

Skovrider A. Schrøder, Christiansfæde, troer ikke, at der er saa stor Fare for at Egen skal forsvinde, og han henviser i saa Henseende til sit Distrikt. Christiansfædes Skove afgive Bevis for, at Eg og Bøg i ensaldret Blanding mange Steder kunne følges ad, ja, at Egen endog kan faa Forspring, medens Bøgen forsvinder.

Skovrider C. Schrøder henviser til, at Vaupell, i sit Strift „de danske Skove“, netop har omtalt denne mærkelige Omstændighed (Side 224 og 25) og med Sandhed givet den fugtige Jordbund Skylden; nu, da Grundvandet mere og mere bortskaffes ved den stærkere Afgravning, ville de tilbageværende Bøge sikkert endnu faa Magt med Egen.

Skovfoged Dreves, Taareby, troer, at man kan bevare gode Egeffove, selv naar man bringer Bøg ind, men saa maa Bøgen i sit 30te Aar totalt afdrives som en Mellembenyttelse; forøvrigt er han enig med Indlederen i at foretrække rene Egeffove paa en Del af Skovarealet.

Skovrider Ovade, Maltrup, er ogsaa enig med Indlederen i Ansæt om at bevare Egeffoven paa endel af Skovarealet; han henviser til en Egeffov med Hasselunderffov ved Sæbyholm, hvor der hver 10de Aar hugges henimod 30 Bunker stærk Gjørdsfel pr. Td. Land, men vel at mærke ere Egetræerne her meget enkeltstaaende, undertiden kun 20 Str. pr. Td. Land. — Egen vil have Frihed til at brede sig for at blive til noget ordentligt, og denne kan den ikke faa i Blanding med Bøg. Han ønsker altsaa rene Egeffove paa dertil passende Jord.

Skovrider Kann, Engestofte, tvivler om, at Egen kan betale sig i Forhold til Bøg, idet han henviser til Sidstnævntes langt stærkere Tilvæxt og store Værd som Brændsel.

Skovrider Bornebusch nærer den samme Tvivl; han ønsker at høre om Resultater af Vedets Impregnering, idet han mener, at Egens Fortrin netop ligger i dens Veds lange Varighed, og kan man ved kunstige Midler opnaa at give en mere hurtigvoksende Træarts Ved den samme Egenffab, saa seer han ingen Grund til at holde paa Egen i vore Skove. Er Im-

pregnering upaalidelig, bør Egeffov vistnok bevares og da i ren Stand, helst med Hassel= dernæst med Avnbøg=Underffov. — Forøvrigt mener han, at man kan indplante højtammede Ege i Lavstoven uden at formindste Udbytten af denne væsentligt.

Skovriden Bjørn, Hallerup, henviser til, at man med Lethed kan kultivere en afdrevet Bøgeffov ved Agernudsaaning, og at man ved Drens Hjælp har i sin Magt at skaffe de unge Ege Fremgang. Der er derfor Intet til Hinder for at lade Bøgen afløse Egen, medens man andre Steder netop fremkalder det Omvendte.

Skovriden A. Schrøder mener, at Egebrænde vistnok er kommet i for daarligt et Ny, nærmest fordi man tidligere ikke har kjendt andet end Egebrænde af gamle Toppe etc.; han troer, at afbarket Riseg, endog til Brænde, ikke staaer meget under Bøgebrænde; i hans Distrikt har en Favn Egebrænde været 9 til 12 f billigere end en Favn Bøgebrænde, hvorimod Udhugst-Bunter af Eg i Almindelighed have været betalte højere end lignende af Bøg.

De tilstedeværende Medlemmer enedes om at betragte Følgende som Resultatet af Forhandlingen:

„Paa en Del af den dertil mest passende Jordbund bør man søge at bevare Egen, og da navnlig ved at holde paa rene Egeffove fortrinsvis med Hasselunderffov.“

Formanden gav dernæst Ordet til Skovriden Bjørn, der indlede Spørgsmaalet: „Hvor megen Lysning og hvilken Alder bør Egen have, naar der skal foretages Bøgeplantning under samme“ efter først at have fremhævet, at hans indledende Udtalelse var nedskrevet førend Mødet, og at det ingenlunde var hans Mening at modsigge, hvad der nylig var opnaaet Enighed om i Retning af Bevarelsen af nogen ren Egeffov paa dertil særlig passende Jord. Han udtalte dernæst:

Naar jeg har tilladt mig at fremkomme med dette Spørgsmaal, da er det, fordi jeg troer, at Ingen af os har havt et Stykke Egeffov, der tidligere har været kultiveret med Bøg, men derimod have vi vistnok Alle erfaret, at de smukkeste og bedste Egestammer findes, hvor de ere enkeltstaaende i Bøgeffoven, og det er dog vistnok ganske tilfældigt, at disse ere fremkomne her. Det er jo vor fælles Opgave at stræbe efter at tilvejebringe gode, smukke og værdifulde Træstammer, og vi maa derfor først og fremmest være paa det Rene med hvilken Fremgangsmaade, der er den rette for at erholde disse. — Ved det ovennævnte Spørgsmaal tænker jeg navnlig paa vore unge Egeplantninger, som særlig fortjene vor Agtpaagivenhed for at frembringe det bedst mulige Udbytte. Den tidligere brugte Fremgangs=

maade ved Egestoven har været Ege-Overskov med Gjørdsel-Understov, men da Erfaring har viist os, at de smukkeste og bedste Egetræer findes i Bøgestovene, saa maa vi søge at udfinde den rette Methode for at opelske disse to Træarter sammen, og dette lader sig jo ikke udføre jævndrende, da Bøgen i dette Tilfælde snart vilde kvæle Egen. Egen maa derfor have et langt Forspring for Bøgen, naar de skulle kunne enes sammen, og jeg mener, at har man en ren Egebestand, under hvilken man agter at kultivere Bøg, da bør denne være imellem 70—80 Aar, forinden Bøgekulturen foretages; antage vi da, at Bøgen skal være 80 indtil 100 Aar, naar Afdrivning skal finde Sted, da maa herved kunne opnaaes saavel gode, smukke, værdifulde Ege som Bøgestammer. Det vigtigste Spørgsmaal bliver dernæst efter min Mening, hvilken Udsning Egen skal have, forinden Bøgekultur foretages? Jeg har hørt udtale, at der i saadant Tilfælde ikke bør findes flere Ege end dem, der skulle overholdes til Afdrivning samtidig med Bøgen; men dette kan jeg ikke billige, thi derved vil fremkomme alt for meget Uds og Luft, der vil have en skadelig Indflydelse paa Egene, som let ville blive trykkede i Værten og derved faa en purret, fortrøblet Top, og en saadan Udsning vil vistnok heller ikke være den heldigste for Bøgekulturen; men er Egestoven indtil det 70de og 80de Aar passet nøjagtigt med Gjennemhugning, saaledes at Egene fra Ungdommen have havt tilbørlig Plads for at kunne udvikles til sunde, frodige Træer, saa vil hvert enkelt Træ i denne Alder staa i en saa fri Stilling, at den Udsning, som her er tilstede, maa ansees for mest passende til at fremme Bøgekultur, og senere kan man efterhaanden udtage Egene, eftersom Bøgeopværten fordrer det. Herimod vil man kunne sige, saa ødelægger man Bøgeplantningen ved Fældningen, og det kan heller ikke nægtes, at der vil gaa endel Planter tabt, men det vil dog væsentlig bero paa Dyfkorningens Udførelse og Tilshynet, om dette bliver af liden eller stor Betydning. Antage vi nu, at Bøgekultur skal foretages i den 70 à 80aarige Egebestand, vil det da være rigtigt at rydde den Understov, som allerede er her tilstede? eller skal man lade samme staa, og med Dyren fjerne det, som viser sig skadeligt for Bøgeplanterne, indtil disse selv kvæle det? Jeg anseer det Sidste for det Heldigste. — Med Hensyn til Udbyttet af denne Fremgangsmaade med Eg og Bøg, da er der vistnok intet Spørgsmaal om, at dette i Gjennemsnit vil blive mere indbringende end den tidligere brugte Methode med Eg og Gjørdsel, thi de to Træarter maa ved en omhyggelig Behandling gjensidig drive hinanden saaledes, at den endelige Afdrivning maa give et godt Udbytte.

Efter det af mig her Fremførte, seer det jo næsten ud, som om jeg derved tænker paa at tilintetgjøre Egeskovene ved at forvandle dem til Bøgeskove, men det er ingenlunde min Hensigt; det bør være os magtpaaliggende at vedligeholde Egen i et passende Forhold til Skovarealet, og det fordi den er os et uundværligt Træ. Det glæder mig derfor ogsaa, at netop det Spørgsmaal, „hvad kan og bør der gøres for at bevare Egen“, har været under Forhandling idag.

Skovrider A. Schrøder har for 16 Aar siden begyndt at forynge med Bøg en blandet Skov af omtrent 60 Aars Alder, hvor Hovedmassen var Eg; i et Stykke har han bragt Bøg ind, medens Egeskoven endnu var saa godt som sluttet, og dernæst lidt efter lidt borttaget Egene indtil c. 12 Stammer pr. Td. Land; i et andet Stykke har han strax stillet Egene lyst, men der har han haft større Vanskelighed ved at bringe Bøgeopvæxten frem, og de tilbageblevne Ege have lidt en Del af Udslag paa Stammerne.

Skovrider Dvade mener, at 12 Stammer pr. Td. Land er for lidt at overholde, og han foretrækker c. 20.

Skovrider E. Schrøder har haft Lejlighed til at se sørgelige Følger af paa engang at borttage saamange Ege i en sluttet Skov, at der kun var tilbage, hvad der skulde overholdes sammen med Bøgen indtil Afdrivning, og dernæst at rydde Understoven, forinden Bøgeplantning foretoges. Græs og andet Ukrud har taget Overhaand, og Bøgekulturen er mislykket; derimod har han seet de mest vellykkede Bøgeplantninger under temmelig sluttet Eg, hvor Understoven ikke er ryddet, og til Plantning er anvendt 2 til 3aarige Planter, med ³/₄ Alens indbyrdes Afstand.

Skovrider Dvade mener, at Understoven helst bør ryddes, hvor ren Bøgeskov skal opelkes under Egen.

Skovrider Bornebusch holder derimod paa, at c. 6 Alen høje Bøgeplanter bør indplantes i Understoven for at undgaa Tabet af denne Mellembenyttelse.

Diskussionen antog derefter saameget Karakter af en Samtale, at Referenten maa beklage ikke at kunne gjengive de øvrige Udtalelser, men indskrænke sig til at meddele den fælles Udtalelse, hvorom man enedes ved Afsluttelsen af dette Spørgsmaals Behandling:

„I en ren Egeskov, der skal forynkes med Bøg, bør denne først bringes ind, efterat Egen har naaet en Alder af 70—80 Aar. Naar Bøgen plantes, bør der findes c. 40 Ege pr. Td. Land, og disse bør borttages lidt efter lidt, indtil Antallet er

bragt ned til 10 til 15 Stkr., der overholdes, indtil Bøgen skal afdrives."

Formanden meddelte dernæst, at et Medlem, der var forhindret fra selv at møde, havde indsendt et Spørgsmaal til Forhandling, hvilket var kommet for sent til at blive bekendtgjort forinden Mødet, og henstillede til Forsamlingen, om dette Spørgsmaal alligevel skulde diskuteres. — Medlemmerne vedtog at udsætte dette, indtil Spørgsmaalets Indsender selv kunde indlede det; — hvorefter Formanden hævede Mødet.

Det skal endnu kun tilføjes, at Foreningen havde sin Sommerudflugt den 28de Juni i Skovrider Dvades Distrikt, under Grevskabet Hardenberg Reventlow, hvor der, saavel fra Grevskabets Besidders som fra Skovriderens Side, var gjort Alt for at gjøre Turen igjennem dette smukke og velbehandlede Skovdistrikt saa interessant og lærerig som mulig, og at disse Bestræbelser bleve taknemmelig paastjønede af alle Deltagerne.
